

Elmarknadsrådets möte 2019-02-14

Närvarande

Torbjörn Forsberg	E.ON
Jan-Ola Silver	Fortum
Kristian Gustafsson	Vattenfall
Jonas Melin	Markedskraft
Henrik Svensson	Uniper
Peter Thelin	E.ON Elnät Sverige
Johan Schönström	Billerud Korsnäs
Lars Andersson	Sandvik
Stig Åhman	Nord Pool
Magnus Thorstensson	Energiföretagen Sverige
Linda Weman Tell	Energimarknadsinspektionen
Daniel Engström	Energimyndigheten
Pär Erik Petrusson	Jämtkraft
Johan Arnberg	Axpo
Björn Lundkvist	Mälarenergi
Anna Guldbbrand	Svenska kraftnät, ordförande
Kristofer Låås	Svenska kraftnät, sekreterare
Malin Stridh	Svenska kraftnät, punkt 2
Anna Jäderström	Svenska kraftnät
Tania Pinzon	Svenska kraftnät
Linn Fröström	Svenska kraftnät, punkt 4
Mårten Bergman	Svenska kraftnät, punkt 5 och 7
Kristina Bredin	Svenska kraftnät, punkt 6
Martin Ränlöf	Svenska kraftnät, punkt 6
Martin Olin	Svenska kraftnät, punkt 8
Christina Simón	Svenska kraftnät, punkt 9
Zarah Andersson	Svenska kraftnät, punkt 10

Frånvarande

Stefan Braun	Bixia
--------------	-------

1. Inledning

Anna GuldbRAND öppnade mötet. Malin Stridh, ny chef på avdelning Marknad, och Björn Lundkvist, Mälarenergi, presenterade sig kort.

Föregående mötesanteckningar

De föregående mötesanteckningarna godkändes.

Årsplanering

GuldbRAND gick igenom årsplanering för Svenska kraftnäts Marknadsaktiviteter.

2. Mediagranskningen av Svk – brister och åtgärder

Stridh redogjorde för den granskning som DN utfört av Svenska kraftnät. I december begär DN ut material från Svenska kraftnät. Under januari och februari publicerar DN en mängd artiklar och den 28 januari begär JO uppgifter från Svenska kraftnät. Den 31 januari KU-anmäls Stefan Löfven och Ibrahim Baylan av Moderaterna.

Artiklarna som publicerades i DN behandlar olika områden. Svenska kraftnäts HR-direktör Sirpa Holmroos och Generaldirektör Ulla Sandborgh nämns angående konsultavrop. En annan artikel handlade om tidpunkten för kommunikation av tariffen 2018. Vidare publicerades artiklar om radering av mejl, säkerhetsklassning av personal, säkerhetsprövning och inpassering samt konsulters tillgång till IT-system. Stridh fortsatte med att förklara de åtgärder som vidtagits. I samband med granskningen bad Svenska kraftnät säkerhetsskyddspoliserna att granska myndigheten. Sandborghs tjänst har flyttats till Miljö- och energidepartementet och Lotta Medelius-Bredhe är nu tillförordnad Generaldirektör.

Jonas Melin frågade hur man kan veta att det är just DN som begär ut materialet. Stridh svarade att i förfrågan sades det att den var från DN.

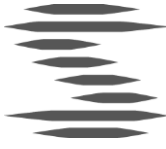
Stig Åhman frågade om Sirpa Holmroos har kvar sin tjänst. Stridh svarade att hon är arbetsbefriad under utredningen, vilket innebär att hon har kvar sin tjänst men för tillfället inte arbetar.

3. Fifty statusuppdatering

Anna Jäderström presenterade en statusuppdatering gällande IT-systemet Fifty MMS. (Fifty är också namnet på det gemensamma bolag som ägs av Statnett och Svenska kraftnät. Bolaget kommer att leverera de IT-lösningar som krävs för en implementering av den nya balanseringsmodellen.)

Jäderström förklarade att den kommande releasen är försenad. Det har upptäckts kvalitetsbrister, vilka behöver åtgärdas innan idrifttagning. Det tidigare planerade go-live datumet 13 mars är nu uppskjutet med minst en månad.

Kristian Gustafsson undrade hur man kan ta del av nyhetsutskick om Fifty. Jäderström förklarade att på Svenska kraftnäts hemsida finns information.

Tillägg efter mötet:

I genomgångarna inför idrifttagning har det framkommit att Svenska kraftnät behöver titta närmare på ett par saker gällande ett kommunikationsprotokoll. Det betyder att Svenska kraftnät stoppat en del arbete, exempelvis testning av aFRR och elektroniska avrop. Nu analyseras situationen och en dialog förs med nordiska kollegor för att få en gemensam syn på frågan. Svenska kraftnät återkommer så fort mer information finns att dela.

4. NUCS statusuppdatering

Linn Fröström gav en kort uppdatering om NUCS (den nya tjänsten för insamling av avbrottsdata). Den nuvarande estimeringen är att go-live blir Q2 2019, innan sommarledighet. Information om registrering kommer att kommuniceras innan go-live

Jan Ola Silver frågade om det finns en möjlighet att prova systemet. Fröström svarade att det inte finns än och att information kommer att ges när systemet finns tillgängligt för test.

Stig Åhman frågade hur tjänsten kommer att supportas samt vad den kostar för användarna. Fröström svarade att det inte ännu är fastställt vilken typ av support som erbjuds. Fröström fortsatte med att förklara att NUCS inte kostar något för användarna att använda.

Åhman frågade vad NUCS har kostat. Fröström svarade att det är något hon om möjligt får återkomma med.

Linda Weman Tell frågade hur kopplingen mellan TP (Transparency Platform) och NUCS ser ut, om NUCS bara är ett inrapporteringsystem. Fröström svarade att information på NUCS är öppen och tillgänglig att hämta för alla och att det kommer finnas ett flöde mellan NUCS och TP. Man kommer också att kunna prenumerera på informationen som publiceras.

5. Statusuppdatering nätkoder

Mårten Bergman började med att presentera tidplanen för nätkoden FCA. Tidslinjen är förskjuten vad det gäller CCR Baltic och CCR Hansa men gäller för CCR Nordic. Gällande status och pågående arbete är metod för last- och produktionsdata (GLDPM-v2) godkänd av alla tillsynsmyndigheter. Förslaget till fördelning av kapacitetsavgifter (flaskhalsintäkter) håller på att omarbetas och ska vara klar i mitten av december 2019. Det innebär att metoden för kostnadsdelning för att säkerställa firmness skjuts på framtiden eftersom tidplanen för det förslaget beror på när förslaget till fördelning av kapacitetsavgifter godkänns.

Vad gäller kapacitetsberäkningsmetoden för långsiktiga tidsramar är den inlämnad för CCR Norden men ännu inte för CCR Baltic och CCR Hansa.

Kristian Gustafsson frågade om de beviljade undantagen för transmissionsrättigheter är tillfälligt. Bergman svarade att de behöriga tillsynsmyndigheterna, på gemensam begäran från de systemansvariga för överföringssystemen eller på eget initiativ, minst vart fjärde år och i samarbete med Acer, ska utföra en bedömning.

Johan Arnberg frågade hur arbetet går med GLDPM-V1. Efter mötet har Svenska kraftnät fått bekräftat att projektet väntar på säkerhetstillstånd och har därför blivit försenat. Inget nytt datum är satt för idrifttagning.

Bergman fortsatte med att redogöra status för nätkoden CACM där beslut har tagits av ACER gällande prissättning på ID kapacitet.

Jonas Melin undrade vad CCM för långsiktiga tidsramar innebär för dagen före och intradagshandel gällande kapaciteter. Bergman svarade att det görs årliga samt månadsmissiga beräkningar för kapaciteter som sedan publiceras. Ett värde i respektive riktning för året för varje gräns och ett värde i respektive riktning för varje månad. Det är ingen kapacitet som garanteras utan ett indikativt värde.

Kristian Gustafsson frågade vad ACERs beslut om prissättning av intradagskapacitet innebär i praktiken med tanke på att tre intradagsauktioner ska implementeras. Linda Weman Tell svarade att algoritmetoden behöver definiera i mer detalj.

Magnus Thorstensson kommenterade att med det nya regelverket även förekommer regionala intradagsauktioner. Weman Tell intygade detta.

Thorstensson frågade ifall de tre fastställda aktionerna kommer att överlappa gällande prissättningen på kapacitet. Svaret är att de tre auktionerna kan ge tre olika priser för samma timme. Varje intradagsauktion kommer, liksom dagen före auktionen, att generera ett pris per tidsenhet i varje budområde.

Bergman informerade vidare att metodförslaget för kapacitetsberäkningsmetod för dagen före och intradagsmarknaden i den nordiska kapacitetsberäkningsregionen har godkänts av tillsynsmyndigheten men med krav på uppdatering. Gustafsson ifrågasatte att Energimarknadsinspektionen godkänner metodförslag för att sedan återsända till Svenska kraftnät för ändring. Det leder till en utdragen process för marknadens aktörer. Weman Tell svarade att det finns en möjlighet för tillsynsmyndigheten att godkänna förslag och sedan begära ändring. Hon klargjorde att synpunkten ska tas upp hos Energimarknadsinspektion för att se om processen för godkännande av metodförslag kan effektiviseras.

Bergman fortsatte med att förklara tidplanen för nätkoden EB samt status och pågående arbete. I samband med 1 år efter riktlinjen trätt i kraft har det på europeisk nivå utarbetats sex metodförslag som nu är överlämnade till tillsynsmyndigheterna.

Melin undrade om det kan bli enprissättning för avräkning redan nästa år. Tania Pinzón svarade att det inte är troligt. Ett sådant beslut måste vara gemensamt inom eSett och enprissättning är en del av en helhet som TSO:erna vill införa samtidigt.

6. Kapacitet på stamnätet - Nuläge och framåtblick

Kristina Bredin presenterade hur Svenska kraftnät strategiskt arbetar med att möta det ökade kapacitetsbehovet. Utifrån Svenska kraftnäts vision, Ledande för en hållbar och säker elförsörjning, har en strategi utarbetats.

Martin Ranolöf talade sedan om kapacitet på stamnätet, nuläge och framåtblick i södra Sverige. Vid en ansökan om utökad kapacitetstilldelning alternativt en ny tilldelning har Svenska kraftnät delat in Sverige i en Nord, Mitt och Syd region. Varje ansökan tas om hand av varje ansvarig i detta område. Ranolöf fortsatte med att förklara vad som menas med elbrist och att höga timvisa effektuttag lokalt såsom i Stockholm, Malmö och Göteborg är ett problem. Lokalnätet löser man oftast genom att bygga en transformator/fördelningsstation. Situationen för stamnätet är dock mer komplex på grund av påverkan från marknadsutfallet. I södra Sverige blir det allt svårare att veta exakt vart effekten kommer ifrån och detta påverkar i sin tur kapaciteten.

Ranolöf förklarade sedan om hur begreppet nätkapacitet kan tolkas på olika sätt och att man bör hålla isär regional uttagkapacitet (eng. hosting capacity) med överföringskapacitet mellan elområden. Ranolöf visade sedan hur situationen i södra Sverige ser ut idag och att politiska drivkrafter och förändringar i produktion påverkar regional uttagkapacitet i olika områden.

Ranolöf visade sedan ett typexempel på hur kapacitetsbehovet sett ut de senaste tio åren och önskemål om ökad kapacitet för de kommande fem åren för en medelstor svensk stad. Exemplet visar på en tydlig brist på proaktivitet kring prognosarbete, vilket bidragit till den situation som nu råder på vissa håll i landet. Svenska kraftnäts önskar en ökad samverkan med regionnätsföretagen kring prognoser för uttagsbehov de kommande år, inte minst för att i viss mån kunna separera tätorternas organiska tillväxt från större förfrågningar om anslutning av elintensiva industrier. I de flesta områden där det inte finns obegränsat med regional uttagkapacitet, går det att tackla de mest akuta behoven på 2-4 års sikt med riktade kortsiktiga åtgärder. De stora stegen kan dock tas först när existerande ledningar har kapacitetsuppgaderats eller nya ledningar kommit på plats.

Kristian Gustafsson kommenterade att det är ett byråkratiskt problem att Svenska kraftnät inte kan påbörja en utbyggnad innan en anslutning efterfrågas. Detta instämde Ranolöf i. Peter Thelin frågade hur Svenska kraftnät har prioriterat de nätutredningar som gjorts över olika områden, exempelvis Skåne och Småland. Ranolöf svarade att Svenska kraftnät inte särbehandlar någon utan att det finns en kölista (sätts efter ansökningsdatum) som agerar efter "first come first serve" principen.

Pär Erik Petrusson undrade hur Svenska kraftnät ser på tidsaspekten/processen gällande utbyggnad av ledning. Bredin svarade att Svenska kraftnät inser att det är bråttom att bygga ut och försöker förkorta ledtiderna. Men poängterade också att det är en utdragen process att få igenom projekt genom tillsynsmyndigheter och att det finns ett behov av att ha en bättre dialog sinsemellan.

7. Samverkan mellan systemdrift och marknad

Mårten Bergman började med att förklara att den här punkten på dagordningen berör Svenska kraftnäts agerande 23-24 januari i år då exportflödet på intradagshandeln stängdes. Händelsen är ett exempel på att incidenter värderas på olika sätt utifrån vilken roll en har på marknaden.

Kristian Gustafsson frågade när man gör effektkraftaffären. Bergman svarade att det görs kvällen innan för nästkommande dag. Gustafsson framförde att Svenska kraftnät borde kunna publicera dessa typer av affärer (effektkraftaffärer och andra specialregleringar) och uppnå mer transparens på

marknaden. Gustafsson frågade även vad Svenska kraftnät behöver för grund för att stänga intradagshandeln. Bergman svarade att om driftsäkerheten är hotad räcker det som grund.

Lars Andersson kommenterade att Svenska kraftnät agerade utan att meddela aktörerna.

Gustafsson undrade vad Svenska kraftnät hade kunnat göra annorlunda i det här fallet. Bergman svarade att Svenska kraftnät eventuellt hade kunnat vara mer proaktiv och kontaktat Norge och Danmark för att höra om de kunde ändra något i det planerade utbytet.

Jonas Melin undrade vad Svenska kraftnät ville uppnå med en stängd marknad. Bergman förtydligade att genom att stoppa exporten ville Svenska kraftnät säkerställa att den energi som importerades behållas i landet.

Jan Ola Silver kommenterade att Svenska kraftnäts agerande i denna situation ger en signal att man inte litar på att producenter kommer vara i balans. Bergman svarade att det är viktigt att hålla isär den fysiska balansen som Svenska kraftnät måste hantera och ekonomiska obalanser som de balansansvariga möter. En risk med att ha exporten öppen är att intradagshandeln inte löser det underskott som uppstått. Teoretisk kan man inte säkerställa att underskottsområdet får tillslag på eventuella säljbud eftersom det är en kontinuerlig handel. Svenska kraftnät vill poängtera att underskottet var cirka 1000MW och osäkerhet fanns om ytterligare 450 MW skulle försvinna om Oskarshamn 3 hade fått gå ner helt. Svenska kraftnät har efter händelsen gjort en intern uppföljning av det operativa agerandet och kan konstatera att hanteringen av intradag denna gång borde gjorts annorlunda.

8. Status Elmarknadshubb

Martin Olin gav en statusuppdatering för Elmarknadshubben som ska vara ett centralt informationsutbytessystem vilket är en förutsättning för den nya marknaden. Den kan tidigast vara klar Q4 2020 och förväntas driftsättas under andra halvåret 2021.

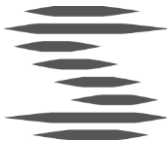
Sitg Åhman frågade vilken typ av upplösning som avräkningen kommer vara på. Olin svarade att Elmarknadshubben kommer att hantera 15 minuters-avräkning.

Olin poängterade att det är viktigt att ha med marknadsaktörer i implementeringen. En aktörsgrupp har därför skapats som är med och utvärderar API funktionalitet och aktörsportalen. Publiceringar från projektet finns på hemsidan www.svk.se/hubb.

Olin redogjorde sedan för den migrering av data till Elmarknadshubben som behövs innan driftsättning.

Peter Thelin frågade hur samarbetet med departementet går. Tania Pinzón svarade att de haft ett möte ganska nyligen, departementet jobbar mer internt men det finns ändå en dialog. Det är dock svårt att greppa helheten och det är ett stort fokus just nu på GDPR processen och på att lagstiftningen är korrekt. Inga klara besked angående en ny tidplan.

Thelin ställde även en fråga om kommande regelverk för e-Privacy kopplat till Elmarknadshubben. Olin svarade att Elmarknadshubben kommer att följa gällande regelverk. Svenska kraftnät bevakar

även kommande regelverk och kommer att utvärdera vilken påverkan e-Privacy (EPR) kommer att få för Elmarknadshubben.

9. Clean Energy Package

Christina Simón presenterade kort status och innebörd av Clean Energy Package. Lagstiftningspaketet består av åtta rättsakter. De rättsakter som berör Svenska kraftnäts verksamhetsområde är elförordningen, elmarknadsdirektivet, riskhanteringsförordningen, ACER-förordningen och förordningen om energi- och klimatplaner. Förhandlingar har pågått sedan 2016 och förändringar har skett ända till slutet. Elmarknadsdirektivet ska vara genomfört i slutet av 2020. Förordningarna som är direkt bindande har olika tidsfrister för när olika bestämmelser ska vara genomförda.

Svenska kraftnäts generella bedömning är att de nya bestämmelserna som helhet är bra för den fortsatta utvecklingen av den europeiska elmarknaden. Däremot innebär det en hel del nya förutsättningar som måste hanteras. Svenska kraftnät kommer närmast att analysera vilka anpassningar och åtgärder som krävs för att Svenska kraftnät ska efterleva de omarbetade och nya EU-förordningarna.

Kristian Gustafsson undrade om Svenska kraftnät är involverade i ENTSO-E arbetet kring paketet. Simón svarade att Svenska kraftnät är med i det arbete inom ENTSO-E som rör de pan-europeiska frågorna och även det arbete som bedrivs på regional nivå. Simón underströk betydelsen av en bra dialog och ett gott samarbete med aktörer på marknaden. I övrigt informerades om att Regeringen har gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att identifiera behov av lagändringar och anpassningsbehov av CEP.

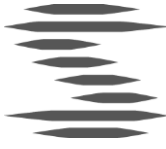
10. Balansansvarsavtal

Zarah Andersson presenterade uppdateringar gällande balansansvarsavtalet. På grund av förseningen av nästa version av IT-systemet Fifty försenas även Balansansvarsavtalet (då ändringarna berör FCR och möjligheten för förbrukning att delta på FCR-marknaden). I och med införandet av den nya rollen BSP kommer balansansvarsavtalet delas upp och även få en ny struktur. Målet är att genomföra strukturändringen i god tid innan uppdelningen av BSP/BRP för att göra övergången smidig och underlätta vid uppdatering av avtalet.

11. Övriga frågor

FCR prissättning

Anna Jäderström förklarade att FCR prissättningar har diskuterats flitigt och att målet är att ha både krav och prissättningsmodeller som är teknikneutrala. Svenska kraftnät har inte nått hela vägen fram då krav på kostnadsbaserade bud och formuleringen skiljer sig något åt mellan produktion och förbrukning. Svenska kraftnät kommer att fortsätta utveckla marknaderna för systemtjänster med målet att alla typer av teknik ska kunna delta och att prissättningsmodellen ska vara tydlig och transparent.

Kristian Gustafsson frågade om övergång från marginalpris till pay as bid.

Jäderström svarade att det finns planer på att analysera konsekvenserna av att gå från pay as bid till pay as cleared (marginalpris), men att denna analys försenats. Två exjobb utförs just nu för att titta på vilken potential som finns på marknaden både vad gäller teknik och ekonomi (business case).

Torbjörn Forsberg frågade om FCR krävs per elområde. Jäderström svarade att kravet på FCR är på nationell nivå och att det inte finns krav på FCR i varje elområde. Vid ett fel kan ledningarna under kortare tid överlastas. För den FCR-N som används i normalintervallet finns det marginal i snitten som möjliggör överföring från norr till söder (ingår i den så kallade TRM transmission reliability margin). 1/3 av det nationella kravet kan handlas från andra TSO:er inom synkronområdet, men minst 2/3 måste alltid finnas inom Sverige.

Effektreserven

Jäderström redogjorde för att anbudstiden för effektreserven kommer att justeras efter tidplanen på den kompletterande upphandlingen för störningsreserven. Orsaken är att Svenska kraftnät vill säkerställa så många anbud som möjligt genom att möjliggöra för de som inte avropats för störningsreserven att lämna anbud till effektreserven.

Stig Åhman kommenterade att maxpris i hela Europa kommer att påverkas om Svenska kraftnät aktiverar effektreserven under en timme på day ahead. Utifrån den automatiska uppjusteringen av maxpris gäller att om elpriset på day ahead marknaden överstiger 60 % av maxpriset (3000 €/MWh) ökas maxpriset med 1000 €/MWh. Åhman påpekade att ett alternativ är att prissätta effektreserven till strax under den gränsen. Jäderström svarade att Svenska kraftnät tar med sig kommentaren i det fortsatta arbetet.

Coordinet

Jesper Marklund presenterade projektet Coordinet som förväntas kunna visa att dagens elnät kan utnyttjas smartare genom att kunders flexibilitet skapar nya möjligheter och bidrar till att lösa kapacitetsbrist lokalt. Bakgrunden till projektet är kapacitetsbrist, som blir ett större problem. E.ON Energidistribution kommer utveckla marknadsplattformen.

14 mars är det ett Coordinet forum möte. Anmälan öppnar på energimyndighetens hemsida i mitten av februari. En egen hemsida för Coordinet är på väg.

Kommande möte

Under övriga frågor fastslogs att nästa möte hålls 8 maj, tidigare 9 maj. Dessutom flyttas mötet i september från 12 september till 18 september.